

ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ, ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΘΑΝΑΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΕΝΟΣ ΡΩΜΑΝΤΙΚΟΥ ΝΕΟΥ

Πώς έγραψε ο Σταντάλ ένα άριστο έργο. Ποιός ήταν ο πραγματικός Ζυλιέν Σορέλ του «Κόκκινου και του Μαύρου». Η κλισματική ιστορία του 'Αντουάν Μπερτέ. Η προσωποποίησης του ρομαντικού νέου. Πώς ο 'Αντουάν σχετίστηκε με την κ. Μισού. Η έπεμβάσις του σύζυγου. Το έγκλημα μέσα στην εκκλησία, κλπ.

Ένα από τα θραύσματα μυθιστορημάτων της παγκοσμίου φιλολογίας είνε και το «Κόκκινο και το Μαύρο» του Σταντάλ. Το μυθιστόρημα αυτό, που μεταφράστηκε και στη γλώσσα μας πριν από τρία χρόνια, είνε ή θλιβερή ιστορία ενός νέου ξέπνοου, θωραίου και μορφωμένου, ο οποίος όμως σκοτώνει μιá γυναίκα, τη φίλη του, για λόγους «αισθηματικούς» και πεθαίνει στο τέλος στη λαμπή του. Με το βιβλίο αυτό ο Σταντάλ έδωσε μιá μεγαλειώδη εικόνα της ψυχής και διανοητικής καταστάσεως των νέων που έζησαν στην εποχή του έξαιλλου ρομαντισμού, πετώντας πάντοτε στα σύννεφα και άνηκαν να προσαρμοσθούν προς τις απαιτήσεις της πραγματικότητας.

Ο Ζυλιέν Σορέλ—έτσι λέγεται ο τραγικός ήρωας του μυθιστορηματος—είνε το σύμβολο μιás γενιάς, που εβίωσε μεγαλειώδη ήθηον στη μελαγχολία, στη νοσηρή εδύπθεια, στη...φριματισία και στις σεληνόλουστες βραδείες, στη ζοιμηρία, παρά στην άλη χαρά της ζωής...

Τον τύπο όμως αυτόν δεν τον έπλασε ο Σταντάλ, με τη φαντασία του. Τον πήρε απ' την πραγματικότητα και στις παραμορφώσεσ του λεπτομέρειες. Ο μέγας μυθιστοριογράφος, γράφοντας το «Κόκκινο και το Μαύρο», δεν έκανε τίποτ' άλλο, παρά να εμφανίσει σε λογοτεχνική μορφή τη ζωή, τις περπέτειες και το δραματικό θάνατο του 'Αντουάν Μπερτέ, ο οποίος έζησε στα 1827 ένα έγκλημα, που συγκλόνισε τη Γαλλία. Την πραγματική ιστορία του τραγικού αυτού νέου, που χορηγήσε ως πρότυπο για τον Ζυλιέν Σορέλ του μυθιστορηματος του Σταντάλ, θα σάς άφηρηθούμε σήμερα.

***

Ο 'Αντουάν Μπερτέ γεννήθηκε στα 1800 σ' ένα μικρό Γαλλικό χωριό, το Μαράνγκ. Από μικρό παιδί ήταν φιλόθεο και χαζοκικό. Όταν δέ έφτασε σε ηλικία που έπρεπε να πάει μιá άριστική απόγραφή για το μέλλον του, δεν έδειχνε καμιά ξεχωριστή κλίση προς ένα έπάγγελμα. Μοναδική άσχαλία του ήταν να διαβάσει και να ορεμάσει... Ο πατέρας του, ένας άγαθός πεταλοτής, ο οποίος δεν μπορούσε να καταλάβη την ποιητική διάθεσι και τα φιλόδοξα όνειρα του γιού του, του έλεγε συχνά, κουνώντας μελαγχολικά το κεφάλι του :

—Εσύ, παιδί μου, δεν θα κάνεις τίποτα στη ζωή σου!.. Δεν θα ιμωρήσεις μιá βοηθήσις ποτέ στη δουλειά μου!..

Μία μέρα ο άββας του χωριού, ο οποίος άγατούσε έξαιστικά τον 'Αντουάν για τη φιλοθέασι του, έπαισε τον πεταλοτή να στείλη το γού του σ' ένα σεμινάριο για να σπουδάση τοτέλοιοτον, αφού δεν έδειχνε καμιά προτίμησι για άλλη δουλειά... Ο πατέρας δεν βρήκε αίσχηρη την ιδέα αυτή. Και στα 1818 ο Μπερτέ ενεγράφητο στο σεμινάριο της Γουάβιλης. Μία όμως στη μέση και τη σιωπή του ανιστορού αυτού ιδρύματος, ή νοσηρή ενδύπθεια του 'Αντουάν άρχισε να παίχνη ανησυχιστική μορφή. Ο 'Αντουάν είχε ζωντανή όλοζήριος από το ρο-

μαντικό πνεύμα του χωριού του. Είχε πέσει σε βαθεία μελαγχολία, τα έβλεπε όλα μαύρα και σκοτεινά τρυγώου του, θεωρούσε άπετητη εύτυχία το να μωρή κανείς να ξεφύγησι με την άγατημένη του σ' ένα πάρο, στροχιμένο με τα κίτρινα φθινοπωρινά φύλλα... Με άλλα λόγια, βρισκότανε στην ψυχολογική εκείνη κατάσταση, που περιέγραφαν άριστοτεχνικά οι μεγάλοι ποιητάι και πεζογράφοι της εποχής : ο Μισσέ, ο Ούγκο, ο Αμαρτινός και ο Μιλβούα, και τόσοσ άλλοι...

Αποτέλεσμα της πνευματικής και ψυχικής αυτής άγωνίας ήταν να πέση ο Μπερτέ βαρεία άρρωστος και ν' αναγκασθή, μετά την άνάρωσι του, να διαζήχη τις σπουδές του και να γυρίση στο πατρικό του σπίτι... Ένας από τους προίγοντας του τότε, ο κ. Μισού, του ανέθεσε τότε, για να του φανή χαίσιμος, τα καθήκοντα του παιδαγωγού των ούο μικρών παιδιών του. Ο 'Αντουάν δέχτηκε με χαρά τη θέσι αυτή, που θα του έβασούσε κάποια οικονομική άνεσι...

Στο σπίτι όμως του κ. Μισού ο παιδαγωγός γνωρίστηκε και με την σύζυγο του προσόντος, μιá γυναίκα νέα άξια και όραία. Η σεξιατική φρονημία του 'Αντουάν, το έξαιλλο ήθος του, ή ρομαντική διάθεσις του, έκαναν άμέσως ζοσηρή εντύπωση στην κορία Μισού. Ένα τρυφερό αίσθημα άναπότρητη μεταξύ του παιδαγωγού και της οικοδεσποίνης. Ένα αίσθημα που σιγά-σιγά μεταβλήθη σε παράφορο έρωτικό πάθος... Ο κ. Μισού δεν άργησε να καταλάβη τι συνέβαινε μεταξύ της σύζυγου του και του Μπερτέ. Άτέφιργε όμως να δημοσηγήσει σάνδαλα. Περιωρίστηκε άπλάς να διώξη, με μιá άσχημη άφορηή, τον παιδαγωγό από το σπίτι του...

Ο Μπερτέ ζόντεψε να τρελλάθη από την άπέλεια του... Άγατούσε τη φίλη του και δεν μπορούσε να ζήση μακροιά της. Μά ήταν τις πούτεινε να τον άκολουθήση, εκείνη του άσπορίθηκε ότι της ήταν άδύνατο να έγκαταλείψη το σπίτι της και τα παιδιά της... Τού κάκου ο Μπερτέ έλαχε μισοστά της, του κάκου την θερμοκραζώσε να τον ληρήη. Εκείνη έβρινε άνένδοτη...

Πέρας έτσι ένας περίου χρόνος. Στο διάστημα αυτό ο 'Αντουάν δεν έπαψε άλλοτε να άρετήη την κορία Μισού να τον άκολουθήση και άλλοτε να άπειλήη... Και τη μέρα που έπαθε ότι ο κ. Μισού πήρε άλλον παιδαγωγό για τα παιδιά του, αιδώθηκε στο παραγμένο μισού του ή βεβαίωτης ότι ο αντικαταστάτης του στο σπίτι του προίγοντος ήταν και αντικαταστάτης του... στην καρδιά της οικοδεσποίνης!..

Με τη σέφι αυτή ο 'Αντουάν πέρας ήθελε φριχτές άγωνίες, σκαλιζοντας περισσότερο με τα ίδια του τα γούα—και με μικρή ήθηον—την αλήγη της καρδιάς του. Περιπατούσε στο δάσιο παρισπώνοντας και χειρονομήοντας νενοιά και άδιασπώνοντας άν ή έρωτική ά-

—Εσύ, παιδί μου, δεν θα κάνεις τίποτα στη ζωή σου!..

Η κορία Μισού ήταν στην εκκλησία, περιστοιχημένη απ' τα παιδιά της...

πελαϊσία του είχε γίνει πια αντίθετο εθιμοτυπία σ' όλο το χωριό...
 — Πρέπει να ξεμετροδούμε μια και καλή μ' αυτήν την υπόθεσι...
 είτε μια μέρα αποφασιστικά ο Ξελλός νέος.
 Και στις 15 'Ιουλίου 1827 έγραψε για τη Λυών, αφού κατέστρωσε προηγουμένως ένα σατανικό σχέδιο.

— Πώς έχει γιά δουλειές σου ; τόν ρώτησε ένας γνωστός του.
 — Ναι, πληγαίνω ν' αγοράσω πιστόλια γιά να σκοτώσω την κυρία Μισού και ύστερα να σκοτώω κι' εγώ ! απορίθηκε αφελέστατα ο 'Αντουάν. Καμιά δυνάμις στον κόσμο δεν θα μπορούσε να με κάνει ν' αλλάξω απόφασι !...
 Ο συνομιλήτης του ξεσαρόδησε στα γέλια. Τού ήταν αδύνατο ν' φαντασθή ότι ο Μπερετέ θα μιλούσε με τόση απάθεια γιά ένα τέτοιο ζήτημα, αν πράγματι είχε λάβει την απόφασι να κάνει αυτό το έγκλημα. Έξ' άλλου, κανείς πια δεν έπαυε στα σοβαρά τα λόγια του μελαγχολικού παιδαγωγού, ο οποίος ζήτησε διαρκώς στα σύννεφα...

Μά ο 'Αντουάν δεν άστειρόταν διόλου, λέγοντας πως θα σκοτώνει την κυρία Μισού. Μόλις έφτασε στη Λυών, πρώτη του δουλειά ήταν να στείλη στο μελλοντικό θέμα του ένα ιδιότυπο γράμμα. Ύστερα άγοράσε δύο πιστόλια και, αφού ξεσαρόδησε λίγο στη σκοποβολή, ξεκίνησε στο Μπαράγκ, στις 22 'Ιουλίου. Πέρασε από το σπίτι του πατέρα του, έφαγε λίγο και κατόπιν τράβηξε γιά την εκκλησία, όπου ήξερε ότι θα εύρισκε τη φίλη του.

Πράγματι, η κυρία Μισού ήταν την ώρα εκείνη στην εκκλησία, περιτριγυρισμένη από τα παιδιά της. Ο 'Αντουάν στάθηκε τρία στασίδια παραπίσω, όρθιος, άκίνητος σάν άγαλμα. Δεν ένοιωσε την παρουσία της συγγίνης... Τό θέμα των μικρών παιδιών, που έπρόκειτο να τα κάνει όρθιανά, δεν μάλαζε διόλου την πέτρινη καρδιά του... Καί τη στιγμή άκουώς που ο ίεροεξέταστης της καρδιάς του Σατάνου, και ένω η κυρία Μισού γονάτιζε στο στασίδι της, ο Μπερετέ τράβηξε κιά από τη ρεντιγόνια του τό ένα περιστρόφο του και προεβόλησε τη φίλη του στο λαμό... Η κυρία Μισού έπεσε μπροστά, χωρίς να βγάλη λέξη από τό στόμα της... Τό μητροκό δίωξ ένοτικτο την έκανε ν' άπλοση μηχανικά τό χέρι της, γιά να προστατεύη τά παιδιά της...
 Μιά κρηγή τρούνου βγήκε από τό στήθη όλων των εκκλησιαστών. Μά πριν ακόμα προφτάσουν να καταλάβουν τί είχε συμβεί, ο 'Αντουάν τράβηξε και τό άλλο περιστρόφο του, έστρεψε την κάννη προς τό μετωπό του κι' έπίεσε τη σκανδάλη... Τό χέρι του δίωξ έστρεψε και ή σφαίρα τό μόνο που τού έκανε ήταν να τού συντηρήη το σπανά του και να τόν ξεπλύνει άνασθητο στα μάγουρα της εκκλησίας...
 ***

Πέντε περίπου μήνες ύστερ' από τό δράμα, στις 15 Δεκεμβρίου 1827, ο 'Αντουάν Μπερετέ όδηγητο στο Καζοργουδεζιό της Γρενοβίλης, γιά

πάρτατος, παραμιλώντας και χειρονομώντας νευρικά...
 Πέντε περίου μήνες ύστερ' από τό δράμα, στις 15 Δεκεμβρίου 1827, ο 'Αντουάν Μπερετέ όδηγητο στο Καζοργουδεζιό της Γρενοβίλης, γιά

Πάρτατος, παραμιλώντας και χειρονομώντας νευρικά...

νέος, άρχισε να αισθάνεται γι' αυτόν αίστο μάλλον και συμπόνια, πια θύμο και φρενή...

Ο 'Αντουάν άκουσε άπαθής και αδιάφορος την άνάγνωσι, του κατηγορητηρίου. Και άπορίθηκε σ' όλες τις ερωτήσεις του προέδρου με την άταραξία ενός άνθρώπου, ο οποίος θυσίασε τη ζωή του στο βουνό της έκδικήσεως.

— Γιάτί σκοτώσεσ την κυρία Μισού ; τόν ρώτησε ο πρόεδρος.
 — Αλό έφουτα και ζήλεια ! άπάντησε ο κατηγορούμενος. Η κυρία Μισού, αφού έγινε δική μου, με άπάτησε ύστερα μ' έναν άλλον !...

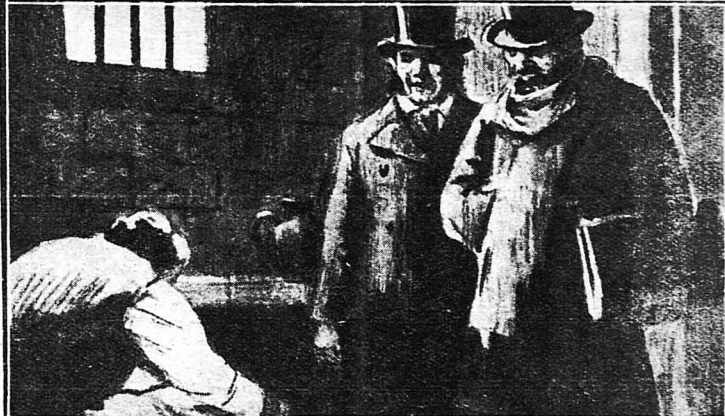
Και, ύψώνοντας τόν τόνο της φωνής του, γιά ν' άκουσθή απ' όλο τό άκουστήριο, συνέχισε :

— Πριν φύγω από τό σπίτι της, μου δοκίμασε ότι θα μου μείνη άόνια πιστή. Θυσίασα καλά ότι ένα βράδυ γονάτισε μπρός σέ μια εικόνα του Χριστού, δοξάζοντάς με, και μου είπε με φωνή που έστρεψε από συγγίνησι : «Μπροστά στην αγία αυτή εικόνα, δοξάζω ότι μόνάχα σέ σέβα θ' άνωξω, ότι δεν θ' αγαλήσω άλλον άνδρα στη ζωή μου και ότι δεν θα πωσω ποτέ να ενδιαφέρωμαι γιά την εύτυχία σου ! Οί όρκοι αυτοί μ' έκαναν να πιστέψω ότι ήταν ειλικρινής. Λίγο καρό ύστερ' μετά την άποφασή μου από τό σπίτι της, πληροφορήθηκα ότι η κυρία Μισού έπεσε στην άγκαλία του νέου παιδαγωγού, που πήγε γιά τά παιδιά της... Η ζήλεια με τό γέλωσε τότε, γιατί την αγαπούσα, γιατί την αγαπού άκόμα... Η ζήλεια και ή άπελπίσια μ' έκαναν να την σκοτώσω...

Μ' αυτή τη δικαιολογία προσπάθησε ο κατηγορούμενος να ελαφρύνη τη θέση του. Καιένος πήγε ο κόπος του. Οί δικαστάι δεν άποφάσαν ν' άφήσουν άτιμώρητο ένα έγκλημα, που είχε συνταράξει όλόκληρη την περιφέρεια, ένα έγκλημα που έφριζε στην άδόγμωσι και στην άτίμωσι μιά από τις πιο σεβαστές οικογένειες τού τόπου... Και καταδίκασαν τόν 'Αντουάν σέ θάνατο...

Ο Μπερετέ άκουσε την καταδίκη στήη του απόφασι χωρίς νά δείξη την παραμικρή συγγίνησι, με μιά άπάθεια, που κατέπληξε και τούς δικαστάς και τό άκουστήριο...
 ***

Όστόσο, ο μελλοθάνατος είχε ως την τελευταία στιγμή την έλπίδα ότι θα τού έδιναν χάρι ή θα μεταίχαν τονίζονταν την ασηροθήτη της ποινής. Λαβώνοντας κι' όρνη τη νεαρά φίλια του, τη μαρμάρη του και, που παντός, τά εσθηματικά έλατήρια του έγκληματός του. Από τη μέρα μάάλιστα που έστειλε στον βασιλέα μια αίτηση περι άπονευής χάριτος, άρχισε να φανταία περισσότερο χαρομένως γι' εσθιδάτος. Έκανε άστεία με τους δεσμοφύλακες του κι' έπλάθε ένα σφαιρόδοξα σχέδια γιά τό μέλλον. Γιά νά βάλωσθ, μάάλιστα, άπάντησι της κοινής γνώμης, ύπόγραψε στο κελλί του μια δήλωσι, με την όποια άμολογούσε πως όλα όσα είχε σχετικά με τό δράμα τού με την κυρία Μισού ήταν εσθηματικά της φαντασίας του και ότι ή ειγία έσσηνη γυνάικος δεν τού έδωσε ποτέ τό παραμικρό θάραος...
 Ένα βράδυ όμως, στις 22 Φεβρουάριου 1828, ο 'Αντουάν πνύχτηκε έσθηνακό από τό κρεβάτι του και άρχισε να οργαζθή σάν σκεί. Ο δεσμοφύλακος έτρεξε, τρομαγμένος, να τόν εσθήη τι έζει...
 Άφου ήνε ή τελευταία ημέρα της ζωής του ! άπαρήθη κι' ά αναφέλληται ο κατάδικος.
 Πώς σου πέρασε από τό μυαλό αυτή ή ιδέα ; ρωτήσεσ ο δεσμοφύλακς. Έγώ είμαι βέβαιος ότι ο βασιλέας θα σου άπονευή χάρι.
 — Άδεια ! προσπα...

Πήραν και τόν πήραν απ' τό κελλί του, γιά νά τόν όδηγήσουν στον τόπο της έκτελέσεως...

